

מאמר סה

[אות רמ"ב, הערה 64]

הרוקח, חכמת הנפש, פרק פ', עמ' קל"ה-קל"ו, כותב כך:
 "וכן בחשבונות של פילוסופים, מחשבין ט' ט', ועל הנשאר רואין את העתידות,
 כגון זה: במינו - מביט בעליונו; שלא במינו - מביט בתחתונו; ולשווה ולזוגות -
 נתבע כתובע.

מה פירוש 'במינו'? - כגון, שני יהודים שיש להם אמונה אחת ותורה
 אחת; וכגון, ב' כותים שיש להם אמונה אחת - כשתחשוב שמו של אחד, ותעביר ט'
 ט', אם נשאר בידו ששה, ומחבירו ישאר ה' - הרי אם ילחמו יחדיו, צד הנצחון למי
 שנשארו ששה, וזהו: 'במינו - מביט בעליונו'.

ואם גוי ויהודי ילחמו יחדיו - ממינו שנשאר ה' ינצחו, כלומר, הפחות; וזהו, 'שלא
 במינו - בתחתונו'.

ואומר, לכך לא נלחם משה עם עמלק אלא יהושע, כך דברי פילוסופים, שמינו - יותר,
 בשלא במינו - בפחות.

ו'לשווה - כנרדף, כגון, זה נשאר לו ג' אחר ט' ט', ולזה ג' - הנרדף, זה שאינו מתחיל
 להלחם, ינצח.

ואם זוגות - מי שנשאר לאחר ט' ט', ב' או ד' או ו' או ח'; וכן לזה שתובע מי שמבקש
 - מי שהתחיל במחלוקת ורודף אותו, ינצח."

وهוא ממשיך לבאר מדוע אכן יש לחלק את תוצאת הגימטריא של השם ב-9 דווקא,
 עיי"ש.

יתכן, שמחיבור זה או מחיבור דומה, התגלגל הרעיון בעקיפין - תוך כדי
 שינויים והרחבות - ונוצרה השמועה והמסורת שמביא רבי אברהם ברוך מני,
 בחיבורו 'ברוך אברהם':

"נמצא כתוב בשם מוהרח"ו ז"ל, חשבון אמיתי מרבינו סעדיה גאון ז"ל ומה"ר ר'
 אברהם בן עזרא ז"ל, מהשמות בני אדם, איש ואשתו, שעל-פי חשבון מספר שמותם
 לבד הכנוי, יודע מי מנצח לעתיד או מי ימות ראשון, האיש או אשתו. וכן למלחמה,
 מי ינצח משני מלכים כשיעשו מלחמה שניהם יחד. וזה מסרו אריסטו לאכסנדרוס
 מוקדון. ואסור לגלותו לגויים זה הסוד או לאדם שאינו הגון.

תמנה שם הבעל כמה עולה שמו לבד, בלתי הכנוי, ותשליך אותם ט' ט', והנשאר מט'
 תקח אותו בידך. וכן תמנה שם האשה, ותשליך ט' ט', ותקח הנשאר מט'. ואחר-כך
 תראה מה שנשאר מהשני שמות:

אם יהיו שניהם נפרדים, כגון: הבעל א' והאשה ג' - המעוט, שהוא האיש, נוצח לאשה, שהיא הרבה, ותמות האשה קודם. וזה נקרא מין במינו.

וכן אם נשארו שניהם זוגות, כמו: הבעל ב' והאשה ד' - המועט, שהוא הבעל, נוצח, שזה נקרא גם כן מין במינו.

אבל אם נשאר אחד נפרד ואחד זוג, במשל: אחד ב' ואחד ג', וכיוצא, שנמצא שהוא מין בשאינו מינו - המרובה נוצח, והמועט ימות ח"ו.

ואם נשאר זוגות בשניהם, ושוה בשוה ממש, על-דרך משל: זה ד' וזה ד', וכדומה - התובע נוצח, שהוא הבעל לאשה הנתבעת, בשביל ששניהם שוים.

אבל אם נשארו נפרדות שוה בשוה, על-דרך משל: זה ג' וזה ג' - האשה שהיא הנתבעת תנצח, וימות הבעל קודם ב"מ.

כיוצא לזה הוא במלחמה, אם במין במינו - המעט ינצח; מין בשאינו מינו - המרובה ינצח; ואם שוה בשוה ונפרד - הנתבע ינצח; ואם שוה בשוה בזוג - התובע ינצח.

והתובע הוא מי שיתחיל במלחמה, והוא התובע אותה, והאחר נקרא נתבע.

גם תדע, שזה החשבון הוא על האלפא-ביתא: "איק בכר גלש דמת הנך וסם זען חפף טצץ", שכל ג' אותיות של זאת האלפא-ביתא הם מספר אחד כמו האות הראשון. במשל, 'בכר' - הב' הוא שנים, גם הכ' ור' הם שנים. אשר על כן, כשרוצה לעשות זה החשבון, עושה אלפא-ביתא כמו זאת הנזכרת, ועליה יעשה החשבון; לבד א' שתדיר נחשבת לשנים, והנו"ן קטנה נחשבת שבעה, שיוצאים אלו הב' אותיות מחשבון כלל האותיות האחרות, עכ"ל הראב"ע ז"ל.

וכתב מהרח"ו ז"ל, שהוא ניסה כל השמות אברהם יצחק יעקב, וכמו כן אברהם עם אמרפל בעד המלחמות.

וזהו שיר של הראב"ע ז"ל על ענין זה:

אגל רז בתוך שירים, במלחמת שרים, וגם בעלי דינים, לדעת מי יגבר.

שמותיהם תמנה, והטיטין תפנה, ושארית תקנה, ובו תמצא דבר.

אשר מין את מינו - מנוצח עליונו, ומין עם לא מינו - עליונו יגבר.

ושוירים שוים, בנפרד הם הווים - מנוצחים תובעים, במשאל כל דבר.

ואם זוגים שוים - אזי הנתבעים מנוצחים יוצאים, וזה חשבון גבר¹.

1. ברוך אברהם, ירושלים תשמ"ז, עמ' ש"ג-שנ"א, סגולות אות ד'.